Поновлення статусу PEP для осіб, які припинили публічні функції до Закону № 3419-IX

Публічні діячі (PEP) · https://nasu.com.ua/mdata/ponovlennya-statusu-pep-dlya-osib-yaki-prypynyly-publichni-funkcziyi-do-zakonu-№-3419-ix/

Чи поновився статус національного публічного діяча особи, яка припинила виконувати визначні публічні функції у 2018 році, а у 2022 році втратила цей статус через зміни до Закону № 361-IX?

Зміни до Закону про ПВК/ФТ, що передбачають скасування трирічного обмеження для статусу політично значущої особи після припинення виконання нею визначних публічних функцій, були внесені Законом України «Про внесення змін до Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” щодо політично значущих осіб» від 17.10.2023 № 3419-IX (далі – Закон № 3419-IX), що набрав чинності 29.10.2023.

З дати набрання чинності Законом № 3419-IX суб’єкти первинного фінансового моніторингу мають установлювати статус політично значущих осіб щодо клієнтів – фізичних осіб, які виконують чи виконували визначні публічні функції до прийняття Закону № 3419-IX, у тому числі поновити статус політично значущих осіб щодо клієнтів – фізичних осіб, які припинили виконувати визначні публічні функції до набуття чинності Законом № 3419-IX без застосування будь-яких часових періодів, пов’язаних з припиненням виконання такими особами визначних публічних функцій.

Отже, суб’єкти первинного фінансового моніторингу зобов’язані здійснювати сукупність заходів, спрямованих на виконання вимог Закону про ПВК/ФТ у частині виконання суб’єктами первинного фінансового моніторингу заходів щодо належної перевірки клієнтів – політично значущих осіб (фізичних осіб, які є національними публічними діячами), які виконують або виконували в Україні визначні публічні функції, незалежно від строку виконання та втрати статусу.

Відповідно до частини чотирнадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ суб’єкти первинного фінансового моніторингу зобов’язані додатково під час належної перевірки здійснювати стосовно клієнтів, які (кінцеві бенефіціарні власники яких) є політично значущими особами, членами їх сімей та особами, пов’язаними з політично значущими особами (далі – РЕР), заходи, визначені у цій частині.

Обсяг дій суб’єкта первинного фінансового моніторингу щодо заходів, визначених пунктами 2-4 частини чотирнадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ, має бути пропорційним ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) з клієнтом.

У разі якщо політично значуща особа перестала виконувати визначні публічні функції, суб’єкт первинного фінансового моніторингу зобов’язаний продовжувати не менше ніж протягом дванадцяти місяців враховувати її триваючі ризики та вживати заходів, визначених пунктами 2-4 частини чотирнадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ, поки не переконається в тому, що такі ризики відсутні (абзац десятий частини чотирнадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ).

Водночас зазначаємо, що згідно з абзацом шістнадцятим частини чотирнадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ у разі якщо з дня припинення виконання політично значущою особою визначних публічних функцій минуло більше дванадцяти місяців і фінансові операції, що проводилися такою особою протягом цього часу, становили низький ризик, а також суб’єктом первинного фінансового моніторингу не виявлено ознак, що ділові відносини з членами її сім’ї та особами, пов’язаними з нею, становлять ризики, такий суб’єкт первинного фінансового моніторингу не вживає (припиняє вживати) щодо членів сім’ї політично значущої особи та осіб, пов’язаних із нею, заходів, визначених пунктами 2 – 4 цієї частини.

Слід зазначити, що установи з урахуванням вимог законодавства у сфері ПВК/ФТ самостійно визначають у своїх внутрішніх документах з питань ПВК/ФТ порядок виявлення РЕР та порядок ужиття щодо них необхідних додаткових заходів (пункт 23 розділу III Положення № 107).

Лист НБУ № 25-0009/84103 від 03.11.2025